

de gewone Grote Vergadering van 1878 in juni wordt een groep malcontenten uit Groningen onder leiding van ds. B.C.J. Mosselmans (1830-1911) toegelaten. Later volgen ook gemeenten in Meppel, Lochem, Doesburg, Hoogeveen en Dordrecht. De Broederschap laat op deze manier zien dat zij openstaat voor het modernisme. Dat deze nieuwe gemeenten van een andere signatuur zijn dan de bestaande remonstrantse gemeenten mag blijken uit de woorden van de Groningse predikant Mosselmans bij het 25-jarig bestaan van deze gemeenten:

De Gemeente heeft getoond te willen voldoen aan den eisch der Rem. Broederschap om 'in vrijheid en verdraagzaamheid het zedelijk-godsdienstig leven aan te kweeken'. Dit zijn echt moderne beginselen, die ook velen in alle andere kerkgenootschappen huldigen, maar wij sloten ons bij die Broederschap aan, omdat zij dáár meer tot hun volle recht kunnen komen. Want de Rem. Gemeenten, vooral de jongere, zijn eigenlijk niets anders dan moderne Gemeenten, waarin niets meer wordt aange troffen van wat in vroeger tijd als specifiek, d.i. bijzonder Remonstrantsch werd beschouwd. Wij sloten ons aan bij de Rem. Br. niet zoo zeer omdat zij eene Remonstrantsche, maar omdat zij eene moderne Broederschap was, want waarlijk, de meesten van hen, die deze Gemeente hebben gevormd, wisten bitter weinig van het 'Remonstrantisme' af.²⁸

Zo zal, enige jaren na de oprichting, de Groningse gemeente doop en avondmaal als verouderde vormen afschaffen. Slechts met betrekking tot het avondmaal zullen andere gemeenten dit initiatief navolgen.

Als definitieve overwinning van het modernisme binnen de Broederschap moet het nieuwe Algemeen Reglement uit 1879 beschouwd worden. Dit reglement begint met een nieuwe begin-

selverklaring die geheel in moderne lijn staat. Verder worden uit het oude reglement die elementen verwijderd die nog te kerkelijk aandoen.

Vanaf 1861 kende de Broederschap een beginselverklaring als vervanging van het oude hoofdstuk over de Leer der Remonstranten uit de *Wetten*.²⁹ In deze beginselverklaring uit 1861 werd nog aangesloten bij een fundering op de Schriften, terwijl de al te strakke formuleringen losgelaten werden.

De Remonstrantsche Broederschap is eene Christelijke kerkgemeenschap, in welke het Evangelie van Jezus Christus overeenkomstig de Schriften in vrijheid en verdraagzaamheid wordt beleden en verkondigd.

Al voordat de oprichting van de Vrije Gemeente een feit werd, dus enige tijd voor de oprichting van de Arnhemse gemeente, hebben moderne predikanten binnen de Broederschap geprobeerd malcontente hervormden over te halen om toe te treden. Vaak werd hier niet op ingegaan omdat men de Broederschap te kerkelijk vond. Ook de Broederschap kende allerlei kerkelijke praktijken zoals de verplichting voor predikanten om doop en avondmaal te bedienen, haar gemeenten dienden een diaconie te hebben en in een zekere zin kende zij ook doopleiden. Bovenal stoorden modernen zich aan de beginselverklaring waarin de binding aan de kerkelijke traditie en de bijbel een belangrijke plaats hadden. Om deze obstakels voor de overkomst van modernen te verwijderen, wordt in 1879 een wijziging van het reglement voorgesteld. De belangrijkste wijziging is dat er een nieuwe beginselverklaring wordt vastgesteld en dat al te kerkelijke zaken uit het reglement worden verwijderd. Zo verdwijnen de woorden 'kerkeraad' en 'opziener' voor de nieuwe termen 'bestuur' en 'bestuurslid'. Ook vervalt de verplichting tot doop en avondmaal in gemeenten waar de leden hier geen behoefte aan hebben. De nieuwe beginselverklaring luidt: